

PROJECT GEMEENTELIJKE INCLUSIE

Gemeente Kleve, Xanten, Arnhem en Oude IJsselstreek en het VN verdrag gezien vanuit gebruikersperspectief

Dit project is mogelijk gemaakt middels EU-subsidie (INTERREG).

Datum: April 2018

Status: Definitief

Auteur: Karin Kalthoff, Projectleider Zorgbelang Gelderland | Utrecht
en Bärbel Vick, der Paritätische Wohlfahrtsverband Kleve,
Karen Verholt, Arnhems Platform Chronisch zieken en Gehandicapten

Inleiding

Op 13 december 2006 werd het Verdrag voor de rechten van mensen met een beperking door de VN vastgesteld.

In dit verdrag hebben de landen niet alleen de mensenrechten van mensen met een beperking erkend, maar ook afgesproken wat er op allerlei levensdomeinen gedaan moet worden om te zorgen dat kinderen en volwassenen met een beperking net als iedereen een goed en actief leven kunnen hebben midden in de samenleving, en eigen keuzes kunnen maken.

In het verdrag staan geen nieuwe rechten. Wel geeft het verdrag een verdere uitwerking van de verplichtingen die de regering al heeft op grond van bestaande mensenrechtenverdragen. In de praktijk bleek namelijk dat deze verdragen als instrument niet genoeg toegespitst zijn om de specifieke belemmeringen van personen met een beperking weg te nemen.

Begin 2016 heeft Nederland het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking geratificeerd. In Duitsland is dit al in 2009 gebeurd.

Ratificatie van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap betekent dat de overheid sommige wetten en beleid moet veranderen. Het verdrag biedt handvatten om de positie van mensen met een beperking te verbeteren. Bovendien maakt het de positie van personen met een beperking sterker, omdat het verdrag bepaalt dat mensen met een beperking op het gebied van wonen, scholing, vervoer, werk en een aantal andere terreinen gelijke rechten moeten krijgen.

De ratificatie van het verdrag is een stap om bij te dragen aan de realisatie van een inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet, los van religie, afkomst, huidskleur, seksuele voorkeur of beperking.

Bij iemand met een beperking denkt men vaak aan mensen in een rolstoel. Maar er zijn ook veel onzichtbare beperkingen. Zoals mensen die doof zijn of een psychische aandoening hebben. Of mensen met dyslexie of autisme. Ook veel chronische ziekten zijn niet zichtbaar. Toch moet de samenleving met al deze mensen rekening houden.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Ontstaan van het project	3
2. Ontwikkeling van de methoden	5
3. De Toetsing van de gemeenten Xanten, Kleve, Arnhem en Oude IJsselstreek	6
4. Conclusies	13
5. Aanbevelingen	14
6. Hoe nu verder	15

1. Ontstaan van Project

De kennis en ervaring in Nederland en Duitsland op het gebied van inclusie lijkt verschillend. In Duitsland is er nadrukkelijk aandacht voor de fysieke toegankelijkheid. In Nederland is er veel ervaring met het in gesprek gaan met mensen met een beperking via cliëntenparticipatie. Beide punten zijn voor inclusie van groot belang. Duitsland heeft het verdrag al eerder geratificeerd maar betekent dat ook dat men in Duitsland verder is met de inclusieve samenleving?

Om dit te onderzoeken hebben Zorgbelang Gelderland|Utrecht (ZBGU), het Arnhems Platform Chronisch Zieken en Gehandicapten (APCG) en Der Paritätischer Wohlfahrtsverband (DPWV) Kleve Nordrhein-Westfalen de handen ineengeslagen en zijn samen het project Gemeentelijke inclusie gestart.

Doel van het project is om de mogelijke verschillen in aanpak tussen Duitse en Nederlandse steden te onderzoeken en om gemeenten te adviseren hoe hun Inclusie beleid te verbeteren als ook algemene handvatten te verstrekken aan de gemeenten in de regio Rijn/Waal. Vier gemeenten (twee aan Nederlandse zijde en twee aan Duitse zijde) zijn vanuit cliëntperspectief met elkaar vergeleken. Aan Nederlandse kant zijn dat de gemeenten Oude IJsselstreek en Arnhem en aan Duitse zijde de gemeenten Xanten en Kleve.

Het VN-verdrag heeft 50 artikelen en heeft betrekking op alle levenssterreinen, zoals wonen, werk, mobiliteit, onderwijs, inkomen, gezondheid, toegankelijkheid. Met dit project richten we ons alleen op Toegankelijkheid/ Barrière-vrijheid.

Beschrijving van de projectpartners

- **Arnhems Platform Chronisch Zieken en Gehandicapten**
Collectieve onafhankelijke belangenbehartigersorganisatie voor en door mensen met een fysieke, zintuiglijke en (licht) verstandelijke beperking, chronisch zieken en mensen met een psychische kwetsbaarheid.
- **Der Paritätische Wohlfahrtsverband (DPWV) Kleve Nordrhein-Westfalen**
Koepelorganisatie van 3.100 non-profitorganisaties met 6.000 faciliteiten en diensten.
- **Zorgbelang Gelderland|Utrecht**
Koepel van cliëntenorganisaties en komt op voor de belangen van iedereen die te maken heeft met zorg en welzijn. Er zijn ruim 475 organisaties aangesloten.

Deelnemende Gemeenten

- **Arnhem**, is de hoofdstad van de provincie Gelderland en telt circa 155.000 inwoners.
- **Oude IJsselstreek** heeft 1 stad, 14 dorpen en diverse buurtschappen. Hier wonen ca 40.000 mensen.
- **Kleve** is de 'Kreisstad' van Kreis Kleve in het westen van de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen. Kleve telt circa 50.000 inwoners
- **Xanten** is een stad in het noordwesten van de Duitse bondsland Noordrijn-Westfalen en behoort tot Kreis Wesel en telt ca. 22.000 inwoners.

2. Ontwikkeling van de methoden

Het onderzoek bestaat uit verschillende onderdelen:

- a) Toetsing toegankelijkheid/barrièrevrijheid van het gemeentehuis.
Ervaringsdeskundige mensen met een beperking toetsen het gemeentehuis op toegankelijkheid voor mensen met een (fysieke en zintuigelijke) beperking.
- b) Toetsing van de website.
Ervaringsdeskundigen mensen met een beperking toetsen de website op toegankelijkheid voor mensen met een (fysieke, zintuigelijke en verstandelijke) beperking .
- c) Toetsing beleid.
Wat doet de gemeente aan de Toegankelijkheid en barrièrevrijheid? Zijn er protocollen, is er structureel inclusief beleid?
- d) Spiegelgesprekken: verdiepingsgesprekken met de gemeenten naar aanleiding van de uitkomsten van de toetsingen van het gemeentehuis en de website
- e) Uitwisselingsbijeenkomst met bestuurders en beleidsmakers van de gemeenten en ervaringsdeskundigen;
- f) Uitwisselingsbijeenkomstbijeenkomst met Duitse en Nederlandse ervaringsdeskundigen.

Een van de eerste stappen in het project was de ontwikkeling van de vragenlijsten die gebruikt gaan worden voor de toetsing.

De drie organisaties hebben in deze nauw samengewerkt met de ervaringsdeskundigen.

Er zijn drie vragenlijsten welke eenvoudig te gebruiken waren. Er werd bijvoorbeeld gewerkt met smileys en er werd eenvoudige taal gebruikt.

3. De Toetsing van de gemeenten Xanten, Kleve, Arnhem en Oude IJsselstreek

Van de deelnemende gemeenten is onderzocht hoe zij reeds invulling geven aan het VN-verdrag en in welke mate hun beleid inclusief is.

Is er een verschil tussen de beide landen en grotere en kleinere steden?

a) Toetsing toegankelijkheid en barrière-vrijheid

In de maanden augustus en september zijn de gemeentehuizen getoetst op de toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

Arnhem

Het gemeentehuis in Arnhem is matig toegankelijk voor doven en slechthorenden en voldoende toegankelijk voor mensen met een lichamelijke beperking. Er is op verschillende plekken assistentie nodig. Mensen met een visuele beperking kunnen niet zelfstandig vanaf de bus naar het gebouw komen, omdat geleidelijnen of een ononderbroken gidslijn niet aanwezig zijn. Voor rolstoelers kan de situatie op een aantal plekken (o.a. hoge ontvangstbalie, krappe spreekkamer, krap toilet, niet zelfstandig contant kunnen betalen) beter. Er werd spontaan goede persoonlijke assistentie aangeboden door medewerkers.

Oude IJsselstreek

Het gemeentehuis van gemeente Oude IJsselstreek in Gendringen is redelijk toegankelijk voor mensen met een beperking. De pilaren in het gebouw zorgen voor verwarring over de route bij mensen met een visuele beperking. Mensen met een visuele beperking kunnen niet zelfstandig vanaf de bus naar het gebouw komen, omdat geleidelijnen of een ononderbroken gidslijn niet aanwezig zijn. Voor rolstoelers kan de situatie op een aantal plekken beter (o.a. hoge ontvangstbalie, krap toilet). Er werd door medewerkers goede assistentie aangeboden.

Kleve

Het gemeentehuis is matig toegankelijk voor blinden en mensen met een lichamelijke beperking maar goed toegankelijk voor doven en slechthorenden. De entree van het gemeentehuis van Kleve is voor blinden en slechtzienden lastig markeringen en contrasten, bijvoorbeeld bij hoogte verschil en trappen, ontbreken. De hoogte van de balie (receptie) is te hoog waardoor mensen in een rolstoel niet op ooghoogte in contact kunnen komen met de medewerker. De akoestiek in het gebouw is goed. De bereidheid van medewerkers om assistentie te verlenen was niet groot. Er zijn voldoende parkeerplaatsen voor mensen met een beperking.

Xanten

Het gemeentehuis van Xanten is matig toegankelijk voor alle doelgroepen. Dit komt te doordat het een oud historisch pand is. Maar ook heeft de oprit aan de zijkant van het gebouw een te korte leuning. Positief is de grootte van de lift genoemd, de hoeveelheid gehandicapten-parkeerplaatsen en de hoogte van de bedieningsknoppen van de deuren.

Websites

Uitkomsten:

- a. Bij het testen van de websites viel op dat veel afhing van de ervaringen van de testers met de websites kunnen ook verschillen door de besturingssoftware en de navigatieopties die werden gebruikt.
- b) Er waren ook grote verschillen tussen de gemeentelijke sites. De een bevat veel tekst en weinig pictogrammen en de andere (bijvoorbeeld Xanten en Oude IJsselstreek) is heel overzichtelijk.

Arnhem

De site van gemeente Arnhem bevat heel veel informatie. Het is lastig om op de site te navigeren. Als je zaken via de site een aanvraag wilt doen zijn de keuzevelden lastig te gebruiken. Het is onduidelijk wat je aan vinkt en is het moeilijk te vinden waar je de gegevens kunt verzenden.

Contactgegevens zijn goed te vinden, maar de testers vonden het moeilijk om specifieke zaken te vinden, dit door de veelheid aan informatie. Er is geen voorleesfunctie.

Oude IJsselstreek

De site van Oude IJsselstreek wordt als zeer positief ervaren. Ook voor mensen met een visuele beperking. De hoeveelheid tekst was voldoende en het navigeren gaat heel goed. Het lettertype is groot en de site is zeer overzichtelijk. er worden goede pictogrammen gebruikt.

Een voorleesfunctie zou de site helemaal toegankelijk maken.

Kleve

De site heeft overzichtelijke indeling maar veel informatie, zoals bijvoorbeeld aanvragen, is zeer moeilijk te vinden. De teksten zijn lang en in lastige taal. Er moet veel gescrold worden. Goed dat contactpersonen genoemd worden maar het zou nog beter zijn als die contactpersonen bovenaan de pagina worden vermeld. Er is geen 'vergroot-functie' en ook geen aansprekende pictogrammen.

Xanten

De website van Xanten is goed toegankelijk voor alle doelgroepen.

De contactgegevens van Xanten zijn gemakkelijk te vinden. Er is wel veel tekst waardoor er veel gescrold moet worden. De zoekfunctie werkt goed, net als de 'vergroot-functie'.

Xanten krijgt in 2018 een nieuwe website, deze wordt vooraf nog door de ervaringsdeskundigen getoetst.

c) Beleid

Omdat de aard en het niveau van de aangeleverde documenten nogal verschillend was is een vergelijking hier lastig te maken. Opvallend is dat geen van de gemeenten zicht heeft op de aard en omvang van categorieën bewoners met een beperking. Met andere woorden: om hoeveel inwoners het hier betreft weet men niet precies.

Wel hebben alle gemeenten zicht op het aantal zorgbehoevende mensen.

Arnhem

- Er is niet vastgelegd dat vooraf in kaart gebracht zou moeten worden wat de gevolgen voor mensen met een beperking zijn bij algemeen beleid;
- Het is onduidelijk welke concrete plannen er zijn om de fysieke toegankelijkheid voor mensen met een beperking te verbeteren/bevorderen (denk aan voorwaarden bij bouwen, maar ook stimuleren verenigingen en andere partijen etc);
- Er komt geen duidelijke visie naar voren op het betrekken van de inwoners met een beperking bij beleid, uitvoering of evaluatie. Wanneer betrek je de adviesraad, de gebruikersgroepen en/of juist de inwoners in de wijk?
- Er is een Wmo-raad die gevraagd en ongevraagd advies geeft. Onduidelijk is wat er met deze adviezen gebeurt;
- Het Arnhems Platform Chronisch Zieken en gehandicapten (APCG) is een belangrijk adviesorgaan.

Oude IJsselstreek

- Er is een beleidsplan sociaal domein met leidend principe: *'Iedereen doet mee en draagt bij aan de inclusieve samenleving'*;
- Er zijn geen concrete plannen zijn om toegankelijkheid te bevorderen; wel gerichte subsidieverstrekking om locaties toegankelijk te maken en voornemen voor voorwaarden in nieuwe evenementenbeleid;
- Er is niets vastgelegd wat betreft het in kaart brengen van de gevolgen voor mensen met een beperking bij beleid voor iedereen (denk aan bijvoorbeeld het afvalbeleid);
- Er is een Wmo-raad in oprichting waarin mensen met een beperking vertegenwoordigd zijn.

Kleve

- De naleving van de belangen van mensen met een handicap is in 2012 opgenomen in het hoofdstatuut van de stad Kleve en is een Actieplan Inclusie met als thema's: onderwijs, werk & sociale zaken, kinder- en Jeugdwelzijn, milieu en vervoer, bouw, cultuur en sport. Er ontbreekt echter een uitvoeringsnota;

- Er is een intergenerationale adviesraad die het stuurorgaan is voor de omzetting van stedelijke activiteiten in het kader van het "actie plan inclusie". In deze Generationsbeirat zitten vertegenwoordigers van verschillende doelgroepen. Zij staan in direct contact met de achterban;
- Er is een ervaringsdeskundige adviseur (vrijwilliger) die lid is van de intergenerationale adviescommissie en de belangen van mensen met een handicap vertegenwoordigt.

Xanten

- Er is een vertegenwoordiger/ belangenbehartiger betreffende de bescherming van de belangen van personen met een handicap voor de stad;
- Er is een algemene vertegenwoordiger voor gehandicapten;
- Er is een adviesraad voor inclusie (All Inclusive Beirat). Dit is een zelforganisatie van en voor mensen met verschillende handicaps die zich actief voor een inclusieve samenleving inzetten. Er wordt in deze goed samengewerkt met de gemeente;
- Toegankelijkheid wordt in diverse beleidsonderdelen meegenomen;

d) Spiegelgesprekken

Luisteren naar ervaringen van inwoners kan de kwaliteit van de dienstverlening sterk verbeteren, soms zonder dat er veel en/of grote veranderingstrajecten hoeven plaats te vinden.

In een spiegelbijeenkomst luisteren medewerkers naar inwoners (ervaringsdeskundigen) terwijl zij naar hun ervaringen worden gevraagd.

De gesprekken hebben in plaats gevonden vanaf eind September (Oude IJsselstreek) en eind november (Xanten)

Vanwege de grote inhoudelijke verschillen is er geen vergelijk te geven. Alle gemeenten hebben het verslag van het gesprek inmiddels ontvangen of ontvangen het verslag nog.

Uitwisselingsbijeenkomst met beleidsmakers van de gemeenten en ervaringsdeskundigen:

Op 11 december 2017 heeft een Intergemeentelijke bijeenkomst plaats gevonden. Doel van deze bijeenkomst was:

- a) om de Stand van zaken en terugkoppeling van de ervaringen met het euregioproject Gemeentelijke Inclusie te geven; en
- a) een Intergemeentelijke uitwisseling van ontwikkelingen rondom het VN verdrag voor gelijke rechten van mensen met een handicap te stimuleren.

Voorafgaand aan de bijeenkomst zijn de gemeenten gevaagd een paar zaken voor te bereiden:

- Wat zijn uw gemeentelijke ervaringen met het betrekken van ervaringsdeskundigen;
- Zijn er vanuit uw gemeente 'best practices' waarover u kunt vertellen;
- Wat zou u willen weten van de andere gemeenten;
- Hoe beoordeelt u de gemeentelijke plannen met betrekking tot uitvoering van het Vn verdrag voor gelijke rechten van mensen met een handicap. Wat is reeds gerealiseerd en wat zijn uw voornemens?

Aanwezig waren : drie (loco) burgmeesters, twee wethouders, vier beleidsmedewerkers, drie directeuren/voorzitters, vier ervaringsdeskundigen, twee vertegenwoordigers namens adviesraden en vijf projectleiders/projectmedewerkers.

Uitkomsten van de uitwisseling

Inventarisatie gemeenten:

In Nederland was het lastig om het VN verdrag geratificeerd te krijgen.

Gemeenten zijn bang dat het geld kost! Maar het kan ook geld schelen: we besteden in NL nu € 1,5 miljard aan speciaal vervoer. Je kunt dat geld ook (gedeeltelijk) investeren om het openbaar vervoer toegankelijker te maken.

Inclusie laat zich niet van boven af (landelijk) regelen maar moet van onder op (gemeenten) komen.

Inclusie moet al op kleuterschool beginnen en moet over alle domeinen gaan: sport, vrije tijd, cultuur, onderwijs etc.

Toegankelijkheid moet je vooraf regelen. Ook in een historische stad kun je veel bereiken.

Als je maar wilt. Bijvoorbeeld met paden aan de rand van het marktplein etc.

De Bondsrepubliek Duitsland heeft veel 'verplichte' inclusie plannen maar deze bereiken de gemeenten niet. Er is geen geld en ook geen controle op de naleving.

Conclusies vanuit de gemeentelijke bestuurders en beleidsmakers:

- In beide landen wordt nauwelijks gehandhaafd op naleving normen. Bijvoorbeeld: bouwtoezicht op handhaven normen en eisen toegankelijkheid is niet streng (stelt eigenlijk niets voor). Er worden geen consequenties aan het niet hanteren van normen en/of voorwaarden verbonden;
- Bouwnormen zouden niet nodig hoeven te zijn: het moet vanzelfsprekend zijn zo te bouwen dat alles voor iedereen toegankelijk is. Design for all!;
- Inclusie betreft bijna alle gemeentelijke terreinen;

- Over inclusie kan je niet alleen maar vanuit een invalshoek praten. Bottom up en top down moeten samen komen.

Wensen en aanbevelingen vanuit de deelnemers:

- Graag meer intergemeentelijke en internationale uitwisseling, breder dan alleen in dit euregioproject;
- Zorg voor (zoveel mogelijk) inclusief onderwijs. Doordat kinderen met elkaar opgroeien leren ze de positie van de ander kennen. Jong geleerd, oud gedaan;
- Betrek ervaringsdeskundigen bij ontwikkelen van plannen , bijvoorbeeld bij bouwplannen;
- Deel goede voorbeelden met elkaar. We kunnen veel van elkaar leren!
- Zorg dat inclusie een (partij)politiek overstijgend item is en niet afhankelijk is van personen.

e) Uitwisselingsbijeenkomstbijeenkomst met Duitse en Nederlandse ervaringsdeskundigen.

Begin februari 2018 zijn alle bij het project betrokkenen ervaringsdeskundigen bijeen gekomen om hun ervaringen te delen en gezamenlijk het project af te sluiten. Alle deelnemers hebben het zeer boeiend gevonden om mee te doen en om te ontdekken hoe 'het er in het andere land aan toe gaat'.

Opvallende verschillen zijn:

- De openbare toiletten voor gehandicapten zijn in Duitsland groter en rolstoelvriendelijker ingericht: de toiletpot is bijvoorbeeld van twee kanten benaderbaar;
- In Duitsland hebben alle mensen met een lichamelijke beperking een sleutel (euro-sleutel) van openbare invalide toiletten;
- In Duitsland kent men het 'blinden-geld'. Dit is een regeling/uitkering voor blinden waardoor zij in staat worden gesteld bijvoorbeeld een hulphond aan te schaffen en te onderhouden. Via de oogarts wordt een hulphond 'voorgeschreven';
- Nederlandse gemeentehuizen hebben een centrale plek op de begane grond waar veel inwonerszaken afgehandeld kunnen worden. In Duitsland gebeurt veel op verschillende afdelingen als ook op diverse verdiepingen;
- Begeleiding van en de bereidheid van Nederlandse gemeenteambtenaren om service en assistentie te verlenen is groter dan in Duitsland.

De unanieme reactie van de ervaringsdeskundigen is:

Veel valt of staat met de cultuur en houding van de gemeenteambtenaren. Staat men open voor adviezen van ervaringsdeskundigen of denkt men dat ze wel beleid kunnen maken zonder de doelgroep er bij te betrekken? Is men bereid om te luisteren.

Wat wordt er met de adviezen gedaan, wordt dit teruggekoppeld?

Beleidsstukken zijn vaak in ambtelijke en dus moeilijke taal opgeschreven: waarom is dat nodig. Schrijf in voor iedereen begrijpelijke taal!

De ervaringsdeskundigen vinden het wonderlijk dat Nederlandse ambtenaren veel servicegericht zijn, hoe komt dat?

Het zou mooi zijn als de gemeenten medewerkers uitwisselen zodat men kan leren van elkaars praktijk en de goede voorbeelden in de eigen gemeenten kan invoeren.

Net als bij de intergemeentelijke bijeenkomst willen deze ervaringsdeskundigen ook na afloop van dit project via een samenwerking ervaringen uitwisselen en samen optrekken.

4. Conclusies

a) Verschillen tussen de bezochte Nederlandse en Duitse gemeenten

- In Duitsland zijn de bouw en toegankelijkheidsnormen (DIN normen) uitgebreider;
- In Nederland lijken belangenorganisaties meer een gelijkwaardige gesprekspartner dan in Duitsland;
- In Nederland lijkt zelfstandigheid van individu meer centraal te staan en in Duitsland lijkt beleid meer gericht op (ondersteuning van) groepen;
- In Nederland is de servicegerichtheid van gemeenteambtenaren goed, maar is minder vastgelegd in regels waardoor het sterk afhangt van de betrokken personen wat er daadwerkelijk tot stand komt;
- In Duitsland zijn veel zaken verankerd in regelgeving, maar is men minder servicegericht;
- Duitse ervaringsdeskundigen lijken barrières meer te accepteren dan Nederlandse ervaringsdeskundigen.

b) Algemeen

- Uiterlijk gebouwen (vormgeving en beeldkwaliteit) lijkt in beide landen belangrijker dan de toegankelijkheid/barrière-vrijheid (architectuur versus toegankelijkheid);

- De kleinere gemeenten zijn qua gedrag laagdrempeliger dan grotere gemeenten. Medewerkers zijn toegankelijker en makkelijker benaderbaar.
- Er wordt niet gehandhaafd op naleving van de normen en toegankelijkheidsvoorwaarden;
- Geen van de gemeenten heeft exact zicht op de aard en omvang van categorieën met een beperking. Met andere woorden: om hoeveel inwoners het hier betreft men niet precies;
- Inclusiebeleid lijkt af te hangen van personen cq betrokken ambtenaren of bestuurders.

5. Aanbevelingen

- Inclusie is een opgave voor de samenleving als geheel, de gemeente moet voorwaarden scheppen om te komen tot een inclusieve samenleving;
- Breng per gemeente in kaart hoeveel mensen met een beperking uw gemeente telt;
- Inclusief beleid maken kan niet zonder de mensen die een beperking hebben: **Nothing about us without us!** Betrek de doelgroep vooraf bij de ontwikkeling van het beleid en maak zichtbaar wat er met deze inbreng is gedaan;
- Toegankelijkheid moet je vooraf regelen en afspreken. Doe geen concessies aan toegankelijkheidsnormen. Uitgangspunt moet zijn: alles barrière vrij;
- Het is belangrijk dat mensen met een beperking kenbaar maken wat ze nodig hebben en de kans krijgen om mee te denken. Het werken aan inclusie is een gezamenlijk proces;
- Zorg voor (zoveel mogelijk) inclusief onderwijs. Doordat kinderen met elkaar opgroeien leren ze de positie van de ander kennen. Jong geleerd, oud gedaan;
- Zorg dat inclusie een (partij)politiek overstijgend item is en niet afhankelijk is van personen;
- Gebruik eenvoudige taal. Jip en Janneke is niet nodig maar het is prima mogelijk zo te communiceren dat het voor de meeste inwoners begrijpelijk is. Laat uw communicatie materialen prétesten door inwoners via bijvoorbeeld een testpanel;
- Laat gemeentelijke gebouwen en bijeenkomsten altijd voor alle inwoners toegankelijk zijn! Zorg er bij bijeenkomsten er voor dat voorzieningen (bijv. ringleiding) beschikbaar zijn en inwoners kenbaar kunnen maken wanneer ze aanvullende voorzieningen nodig hebben (vermeld contactpersoon en contactgegevens);

- Richt een gemeentelijk meldpunt Toegankelijkheid op en zorg er voor dat meldingen ook opgepakt worden door gemeentelijke functionarissen ook richting ondernemers en organisaties ;
- Zorg voor een positieve beeldvorming door in woord en daad (voor)oordelen en stigma's te bestrijden. Belangrijk is dat er een mindset komt waarbij mensen handelen vanuit een inclusieve gedachte.

6. Hoe nu verder

Intergemeentelijke uitwisseling van zowel beleid als ervaringsinformatie is belangrijk. Juist deze uitwisseling kan voorkomen dat op verschillende plekken het wiel weer opnieuw wordt uitgevonden en dat goede initiatieven een stille dood sterven. De in dit project betrokken gemeenten zouden de handen ineen kunnen slaan en gezamenlijk kijken hoe ze van elkaars goede voorbeelden blijvend kunnen leren. Wissel ervaringen uit en laat medewerkers een kijkje nemen in de praktijk van de ander. Breidt het netwerk uit zodat de opgedane ervaring zich als een olievlek kan verspreiden.

Belangrijk: betrek permanent de adviesraden en het ervaringsdeskundigen netwerk.

Zorg er voor dat het geen wij-zij beweging wordt.

Zowel Zorgbelang Gelderland|Utrecht als het APCG en DPWV zijn zeer wel bereid om mee te denken in dit proces en ook een rol te vervullen. Bijvoorbeeld door de verbinding te (blijven) leggen tussen de gemeenten en de ervaringsdeskundigen. En om samen aan de slag te gaan

Extra handvatten voor Gemeenten: de VN-receptenkaarten.

Een mooie methode is de uitwerking van de Artikelen uit het VN verdrag in VN-receptenkaarten: Zorgbelang Gelderland|Utrecht heeft samen met ervaringsdeskundigen alle artikelen 11 belangrijkste artikelen uit het verdrag in handvatten voor gemeenten omgezet. Dit worden de 'VN-receptenkaarten' genoemd. Hierop staan alle ingrediënten die voor een artikel nodig zijn: Een VN-receptenkaart bevat de volgende thema's om over in gesprek te gaan: ingrediënten (wat is er nodig?), bereidingswijze (hoe pak je het aan?), variaties (welke hulpmiddelen en ondersteuning is er nodig voor maatwerk), smaakmakers (tips en suggesties) en tot slot een kers op de taart (goed voorbeeld).

De VN-receptenkaarten zijn een mooie methode om het gesprek te voeren tussen gemeenten en ervaringsdeskundigen. en om vervolgens gezamenlijk aan de slag te gaan!

Meer informatie over de VN receptenkaarten: www.aandeslagmethetvnverdrag.nl

Inclusie is een denk- en cultuuromslag!

Laten we er met zijn allen voor zorgen dat Inclusief beleid doordringt in alle facetten van het beleid en de samenleving.